



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VII. Sententia Molinæ rejicitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Antiochenum, & pluribus aliis locis expressè docet initium fidei & bonæ voluntatis, ex Deo, & non ex nobis, & à Dei gratiâ præveniente, non verò à libero hominis arbitrio, ortum ducere. Unde patet quàm vanus fuerit labor Vazquezii, & quàm inutiliter ac otiosè defudaverit, ad demonstrandum Chrysofomum cum Semipelagianis sensisse, & in eorum errores incidisse. Et mirum est, illum Authorem alia Patrum testimonia exponere, & nolle in eodem sensu piè interpretari Chrysofomum, cujus verba eandem explicationem sine vi patiuntur. Unde

141 Ad primum testimonium supra relatam, in primis dici potest cum Sixto Senensi, ubi supra, quòd Chrysofomus ibi loqui videtur de gratia habituali & sanctificante, ad cujus adeptionem prærequiritur motus liberi arbitrii ad illam disponens, quem motum & dispositionem à gratia actuali & præveniente procedere, Chrysofomus ibi non negat, & in aliis locis supra citatis affirmat. Quòd si quis contendat, Chrysofomum ibi loqui de gratia actuali, non solum de habituali: Secundo responderi potest, illum solum intendere, gratiam actualem non antecedere voluntates nostras, antecedentiâ necessitante, & impediente liberum consensum & cooperationem liberi arbitrii, qualem Manichæi contra quos agit, docebât; At enim, *Omnia Dei sunt, non ita ut liberum arbitrium ledatur.* Et postea subdit: *Non antecedit voluntates nostras, ne ledatur arbitrium.* Sic enim S. Thomas hic art. 1. ad 1. & 3. contra Gentes cap. 90. interpretatur Damascenum dicentem: *Omnia quidem præcognoscit Deus, non autem omnia prædeterminat;* & dicit, Damascenum his verbis solum intendere excludere prædeterminationem imponentem necessitatem, ut in rebus naturalibus, non autem prædeterminationem cum liberrate compositam.

142 Ad alium locum ex hom. 17. in Joan. respondet Joannes à S. Thoma, ipsum fuisse insigniter à quibusdam depravatum, illumque legi debere juxta editionem Veneram Francisci Zileri an. 1183. in qua sic legitur: *Conversus Iesus, & videns eos sequentes, dicit eis: quid queritis? Hinc admoneri possumus, Deum suis in nos beneficiis nostras prævenire voluntates, nec à nobis incipiendum esse; sed cum nos prompto, paratogue per illum animo, ad suscipiendum gratiam exhibemus, tunc multas nobis offert salutis occasiones, & confert.* Ita restitutus est locus. Et rectè, nam omnino inconsequens erat, ex illis verbis, *Conversus Iesus &c.* inferre Deum nostras non prævenire voluntates suis beneficiis, cum potius oppositum sequatur. Si enim conversus Dominus, prior eos interrogavit & affatus est: ergo prior prævenit. Quomodo ergo potuit dicere Chrysofomus, hinc, id est ex isto loco, nos admoneri, nostras voluntates non præveniri Dei beneficiis, cum totum oppositum sequatur? Si verò alia lectio Chrysofomi sustineatur, tunc juxta primam solutionem respondendum est, ipsum loqui de gratia sanctificante, quam Deus non immittit nobis, nisi prius nos disponamus: hanc tamen dispositionem ex Deo esse, Chrysofomum non negare.

Sententia Molinae rejicitur.

Dico ultimò: nullam esse legem statutam, homini facienti quod in se est ex facultate naturæ, Deus infallibiliter conferat auxilia gratiæ.

Probatur primò ex Concilio Arausicano a. can. 6. ubi damnatur qui dixerit, *sine gratiâ Dei credentibus, volentibus, desiderantibus, & pulsantibus nobis misericordiam conferri: conferretur autem, si esset talis lex statuta: Ergo illa admittenda non est.*

Dices, Concilium in illo canone solum proscribere errorem Semipelagianorum, qui ponebant aliquale meritum, & moralem causalitatem in operibus naturæ, respectu primæ gratiæ & vocationis supernaturalis; non tamen damnare illos qui licet adjungant gratiam facientibus quod in se est ex facultate naturæ, & virtutibus liberi arbitrii, omne tamen meritum & causalitatem moralem à naturæ operibus excludunt respectu divinæ gratiæ.

Sed contra primò: Concilium damnat eos qui asserunt, *credentibus, volentibus, desiderantibus, & pulsantibus, misericordiam conferri: Ergo damnat etiam eos qui asserunt auxilia gratiæ dari ex misericordia, & non ex justitia, vel debito, facientibus quod in se est ex facultate naturæ; & consequenter eos qui operi naturali gratiam infallibiliter annexunt, etiam absque merito & causalitate morali.*

Secundo, falsum est quòd Semipelagiani aliquale meritum in operibus naturæ respectu primæ gratiæ constituerent. Nam Faustus & Celsianus Semipelagianorum Coriphæi & Amelignani, expressè docebant quòd illa invidia fidei & bonæ voluntatis, quæ asserunt esse in nobis ex nobis, & ex virtutibus liberi arbitrii, non erant meritoria auxiliorum gratiæ. Faustus enim lib. 1. de libero arbitrio cap. 17. sic ait: *sed ante omnia arrogantiam laboris refugiamus, nec nobis quidem de eius meritis vendicemus.* Et Celsianus collat. 13. cap. 13. inquit: *Et nihilominus gratia Dei semper gratuita perseverat.* Et cap. 14. *Præsertim quæ est Deus, occasione sibi tantummodo à nobis, bono voluntatis oblata, ad hæc omnia conferenda.* Et in hoc sensu Semipelagianorum errorem intellexisse videtur Hilarius in Epist. ad Augustinum, cum refert ipsos asseruisse: *Nec negari gratiam præcedere dicatur talis voluntas, quæ tantummodo cum querat, non autem quidquam ipsa iam valeat.*

Tertiò, sicut S. Prosper & alii SS. Patres interebant ex doctrina Cassiani, & aliorum Semipelagianorum, asserentium homini desideranti, pulsanti, & facienti quod in se est ex facultate naturæ, infallibiliter conferri gratiam, sequi illam secundum merita nostra dari: *Nec enim (inquit Prosper supra relatam) nullius meriti esse potest petentis fides, querentis pietas, pulsantis instantia.* Et ut arguit Augustinus lib. 2. contra duas Epist. Pelagian. capite 8. *Si sine Dei gratiâ, per nos incipit cupiditas boni, ipsum captum erit meritum, cui tanquam ex debito, gratia venit adveniens; ac sic gratia Dei non gratis donabitur, sed secundum meritum nostrum dabitur.* Ita etiam nobis argumentari licet contra Molinam, & ostendere sequi ex ejus doctrina, gratiam ex meritis & non gratuita, nec ex misericordia, sed ex justitia, à Deo conferri. Etenim quidquid datur

ex lege & pacto homini operanti, datur illi ex A
 iustitia, saltem imperfecta: nam lex & conven-
 tio fundat rationem iustitiæ, ut patet ex illa pa-
 rabola Christi, in qua operarii conveniunt
 cum Domino de denario; ibi enim Dominus
 dixit uni: *Nonne ex denario convenisti mecum? tolle
 quod tuum est, & vade.* Ergo si auxilia actualia
 prævenientis gratiæ dantur à Deo ex pacto &
 conventionione, facientibus totum quod possunt
 ex facultate naturæ, dantur illis ex iustitia, at-
 que adeo auxilia illa non erunt dona gratiæ, sed
 debita operibus.

Confirmatur ex illo ad Roman. 4. *Ei autem
 qui operatur, merces non imputatur secundum gra-
 tiam, sed secundum debitum.* Ergo si est lex quod
 operanti ex facultate naturæ totum quod po-
 test, dantur auxilia gratiæ, talia auxilia dabun-
 tur illi secundum debitum, non secundum gra-
 tiam.

Dices, Tale debitum & obligationem esse so-
 lum in ordine ad Christum, qui tale pactum cum
 Patre æterno inivit, non autem in ordine ad ho-
 minem bene utentem naturali facultate liberi
 arbitrii.

Sed contra: Si aliquis Rex ad instantiam Prin-
 cipis concederet legem, per quam promitteret
 futurum aliquam civitatem cuiusque ex
 militibus sui exercitus illam prius ingredienti,
 certe qui prius ingrederetur talem civitatem,
 faceret eam sibi debitam ex iustitia, fundata in
 lege statuta ad instantiam Principis; & supposita
 tali lege, opus illud haberet aliquam propor-
 tionem cum valore illius civitatis: quia lex de-
 dit illi talem proportionem, quamvis secundum
 se, & seclusa lege, illam non haberet. Ita simili-
 ter si Pater æternus, ad instantiam & petitionem
 Christi, concedit legem, quæ statuit facientibus
 quod in se est ex facultate naturæ, & viribus li-
 beri arbitrii, subrogare auxilia gratiæ, illa erunt
 aliquo modo debita ex iustitia homini facienti
 quod in se est ex viribus naturæ; quia supposita
 tali lege, opera naturalia, quamvis aliunde im-
 proportionata, & inferioris ordinis, habebunt
 aliquod jus in auxilia gratiæ.

Secundo probatur conclusio ex S. Augustino,
 saepe asserente, nullam posse assignari rationem
 ex parte hominis, quare Deus vocet istum, &
 non illum, & cur istum trahat, & illum non tra-
 hat? & docente, Deum quandoque vocare me-
 reciticos & histrones, aliosque homines nequis-
 simos, legi que naturalis maximos transgresso-
 res, relictis aliis qui vivunt sine querela, & bo-
 nis operibus moralibus intendunt: ut patet ex
 Tractatu 6. in Joannem, & quæst. 2. ad Simpli-
 circa finem: At hæc vera non essent, si daretur
 lex illa quam Molina in Deo fingit: Ergo illa
 admittenda non est. Minor probatur: nam si da-
 retur talis lex, facile posset reddi ratio, cur Deus
 unum vocet & trahat per suam gratiam auxili-
 antem, non verò alium: quia scilicet hic fecit
 quod in se erat, & quod poterat ex facultate
 naturæ, & viribus liberi arbitrii, non verò ille; &
 sic falsum esset quod docet Prosper cap. 25. de
 vocatione gentium: *Hanc questionis profundita-
 rem non posse solvi per humani arbitrii velle vel nolle;
 imò (ut cum Augustino loquar) nullam quam sol-
 vere opus esset, Apostolus faceret questionem.*

Tercio suadet conclusio. Nullum opus fa-
 lutare, discernensque hominem in ordine ad fi-
 nem supernaturalem, & inicians salutem, potest
 juxta Concilia, Scripturam, & Patres, effici ab
 Tom. 11.

homine absque auxilio gratiæ: At constituta hu-
 jusmodi lege de annectenda infallibiliter gratia
 auxiliante, consequenter ad conatus naturales,
 posset homo efficere absque adjutorio gratiæ
 opus aliquod salutare, ipsum discernens ab alio
 in ordine ad salutem, illamque inicians: Ergo ta-
 lis lex concedenda non est. Probat Minor. Ista
 lege supposita, opus naturale ad salutem con-
 duceret: Ergo esset salutare, & eliciens tale o-
 pus, poneret aliquid ad quod infallibiliter ad-
 jungeretur gratia, quod non eliciens non pone-
 ret: Ergo se discerneret in ordine ad gratiam à
 non eliciente. Item tali opereposito, infallibili-
 ter adesset gratia, quæ se ad salutem spiritualem
 disponeret: Ergo esset salutis spiritualis initium:
 & tamen hoc opus eliceretur ab homine, absque
 divinæ gratiæ adjutorio. Ergo absque illo se di-
 scerneret ab alio, opus salutare efficeret, & salu-
 tem iniciaret.

Confirmatur: Circumcisio ad cuius præsentiam
 Deus in lege antiqua gratiam conferebat, nec
 physicè, nec moraliter gratiam causabat, in sen-
 tentia plurium Theologorum, & tamen nemo
 negabit Circumcisionem eis quibus applicaba-
 tur fuisse salutarem? eo quod Circumcisione
 posita, Deus gratiam adungebat: Ergo quamvis
 conatus naturales primam gratiam non causent,
 si tamè illis positis Dei misericordia infallibiliter
 adjungatur, tales actus erunt salutares, & con-
 sequenter homo ex propriis viribus eos eli-
 ciens, efficiet sine gratia opus utile ad salutem.

Quarto probatur conclusio ex fundamentis
 supra statutis. Repugnat Christum meruisse, vel
 potuisse mereri, fieri aliquam legem à Patre
 gratiæ: Sed per pactum & legem quam Molina
 fingit in Deo, destrueretur ratio gratiæ: Ergo il-
 la est impossibilis. Minor probatur: Tum quia
 repugnat gratiæ quod datur ex operibus, vel ex
 aliquo merito, etiam de congruo; alioquin non
 esset gratia, sed debitum. Atqui, ut supra osten-
 dimus, supposita illà lege Molinisticâ, gratia da-
 retur ex operibus, & ex aliquo merito, saltem
 de congruo: Ergo destrueretur ratio gratiæ.
 Tum etiam, quia (ut supra arguebamus) est con-
 tra rationem gratiæ prævenientis, præveniri à
 libero arbitrio: Sed supposita illà lege, gratia
 præveniretur à libero arbitrio, quia supponeret
 bonum illius usum, viribus naturæ habitum: Er-
 go idem quod prius.

Denique probatur conclusio. Non licet ad-
 mittere in Deo aliquam legem, aut pactum, nisi
 illud habeat fundamentum in Scriptura, vel
 Conciliis, aut SS. Patribus: Sed pactum illud de
 concedenda infallibiliter gratia homini facienti
 quod in se est ex facultate naturæ, & viribus li-
 beri arbitrii, non habet fundamentum in Con-
 ciliis, aut SS. Patribus; imò potius ex illis oppo-
 situm colligitur, ut supra ostendimus: illud et-
 iam non innotescit nobis ex Scriptura, ut con-
 stabit ex infra dicendis: Ergo est fictitium &
 chimericum.

§. VIII.

Duo corollaria notatu digna.

EX dictis colliges primò: hoc axioma, fa-
 cienti quod in se est, Deus non denegat gra-
 tiam, intelligendum esse de faciente quod in se
 est, non ex viribus naturæ, sed ex auxilio gratiæ
 effica-

